

Sätta ett mått på klimatpåverkan - ett steg närmare klimatneutralitet

Klimatkrisen är här. Mänsklighetens klimatavtryck måste minska drastiskt och tiden är knapp. Frågan är därför, kan klimatpåverkan förhindras innan den uppstår? Kanske kan klimatkalkyler vara svaret.

Växthusgasutsläpp uppstår vid många olika mänskliga aktiviteter. En aktivitet som har en tendens att hamna i skymundan är då våra vatten- och avloppsledningar läggs under mark för att förse oss med bland annat dricksvatten i kranen och spolningsfunktionen i toaletten. Det är tillverkningen av ledningarna och transporten av de jordmassor som grävs upp som till stor del står för utsläppen där. Då Sverige har som mål att vara klimatneutralt till 2045 måste alla utsläpp minimeras, även de från anläggning av vatten- och avloppsledningar. En fördel är om man kan räkna på utsläppen redan innan de har uppkommit. Sådana beräkningar kallas klimatkalkyler. Med hjälp av klimatkalkyler kan man uppskatta var de största utsläppen genereras och utifrån denna information göra mer klimatmedvetna och hållbara val än vad man först hade tänkt sig. Detta är inte något som generellt görs idag i projekt för anläggande av vatten- och avloppsledningar och just därför har vi undersökt hur klimatkalkyler ska börja användas i de projekten.

Vid beräkning av klimatpåverkan är det viktigt att man i alla dessa projekt utgår ifrån samma ramar. Man kan likna det vid de spelregler som har etablerats inom en sport. Låt oss ta fotboll som ett exempel. Under en match gäller samma regler över hela planen och för varje spelare. Om respektive spelare börjar spela utifrån egna regler kan spelet inte bedömas rättvist. Dessutom har man valt att spela just fotboll. Detta innebär att man inte kan använda regler för exempelvis ishockey vid en fotbollsmatch. Det är fotbollsdomarens ansvar att se till så att spelarna förstår reglerna och att de följs. På samma sätt är det, utöver förekomsten av samma spelregler, viktigt att det finns ett överhuvud som ser till så att beräkning av klimatpåverkan sker utefter samma spelregler och på lika villkor i samtliga projekt.

Något som också behövs i projekten är en rutin för när klimatkalkylerna ska göras och hur de ska användas. Klimatkalkylerna som görs i början bör ha ändamålet att uppskatta var i projektet det släpps ut mest växthusgaser. Klimatkalkylerna som görs efter det bör användas för att undersöka hur man kan minska dessa utsläpp. Det är också viktigt att det finns någon som har extra koll på hur man gör klimatkalkyler och hur man kan minska växthusgasutsläppen. Den eller de personerna kan ha i uppdrag att samla in alla klimatkalkyler för att tyda resultaten samt ansvara för att införa praktiskt genomförbara lösningar som bidrar till minsta möjliga klimatpåverkan. Just detta arbetssätt - med tidiga och senare klimatkalkyler - kräver tydliga riktlinjer i varje projekt så att alla som är delaktiga vet vad de ska göra, hur de ska räkna och vilka frågor som klimatkalkylerna ska ge svar på.

Sammanfattningsvis, för att klimatkalkyler ska börja användas i projekt för anläggande av vatten- och avloppsledningar måste man komma överens om samma spelregler, ha någon som ser till att de följs och skapa ett tydligt arbetssätt som alla i projekten förstår.

Vill du lära dig mer om klimatkalkyler inom vatten- och avloppsledningsprojekt?

Läs examensarbetet "Klimatkalkyler inom vatten- och avloppsledningsbranschen - En analys av hur klimatkalkyler kan bli en rutin i nyanläggningsprojekt för vatten- och avloppsledningsnät".

Länk: <https://lup.lub.lu.se/student-papers/search/organization/V1000256>